

**Quæstionum Canoniarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 5. Qualiter annus probationis debeat esse integer, & continuus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

cialiter, cuius habitus est susceptus, sed generaliter religioni alicui recipientem obligat, si aetatis apta sit: si sciens, & voluntarius ac triduo perseveret.

2680 Ex his iuribus collig. 1. quod Prædicatores, & minores infra annum probationis quemquam ad sui Ordinis professionem recipere non possint, quod si fecerint, receptus obligatus non est eorum Ordini, & ipsi à receptione professionis aliorum sunt suspensi, & puniendi poenâ, quæ pro gravioribus culpis eis consuevit infligi; sic Vivianus in Rationali juris canonici pag. 300. & alii; 2. idem dicendum de omnibus Religiosis Mendicantibus, qui aliquem recipiunt ad professionem non expleto probationis anno per dict. c. *Constitutionem*; secus de aliis, non Mendicantibus, quantum est vi juris communis; quia extensio c. *non solum*, loquentis de Prædicatoribus, & Minoribus, per c. *Constitutionem* porrigitur solum ad Ordines Mendicantes, adeoque in vigore suo quoad alios non Mendicantes manet, quod dixit Innocentius III. in c. *Ad Apostolicam*. 16. h. t. de quo num. 2677. & illi censuræ, de qua dictum est in præmissis iuribus, etiam subijci quoad illud punctum Moniales Ordinum Mendicantium, tradit Sanchez de matrim. l. 7. D. 25. num. 22. & in Decalog. tom. 2. l. 5. c. 3. a num. 18. Sed hæc vi juris ante Tridentinum, in quantum attingunt professionem ante completum Probationis annum.

2681 Postea enim in dicto Concilio sess. 25. de Regular. c. 15. (de quo num. 2662.) expressè decretum est, ne qui minore tempore, quam per annum post susceptum habitum in probatione steterit, ad Professionem admittatur; &c. Ex hoc Concilii decreto deducitur. 1. professionem ante expletum Novitatus annum factam esse nullam; ita Sanchez in Decal. tom. 2. l. 7. c. 4. num. 8. Fr. Emmanuel Q. Regul. tom. 2. q. 2. a. 7. & tom. 3. q. 15. a. 1. cum seqq. Azor p. 1. l. 12. c. 2. q. 6. cum aliis; & colligitur ex finali- bus eius decreti verbis, ibi: *professio autem ante facta sit nulla, nullamque inducat obligationem, &c.* quæ clausula non tantum afficit primam decreti partem de professione facta ante completum 16. aetatis annum; sed etiam secundam, de

facta ante completum probationis annum; cum utriusque subijciatur sine termino restringente illam solum ad primam decreti partem.

Hoc tamen Conciliare decretum, quo- 2682 ad secundam partem de professione non admittenda, vel facienda ante expletum probationis annum intellige, nisi aliquibus speciali privilegio aliud concessum sit. Nam, ut refert Barbosa c. *ad Apostolicam*. 16. h. t. num. 4. ex privilegio Pii V. sub dato Romæ apud S. Petrum 23. Augusti 1570. *Novitii in articulo mortis existentes* ante expletum probationis annum, ut lucentur, atque consequantur indulgentias, possunt profiteri, quod ad literam refert Fr. Ludov. Miranda in Manuali Prælatorum tom. 1. quæst. 22. a. 10. dicens, huiusmodi concessionem non esse revocatam per Gregor. XIII. in sua constitut. incip. *In tanta negotiorum mole*, qua revocavit, quicquid concesserat Pius V. super statu, & regimine Monachorum, & Sanctimonialium contra jus, & contra decreta S. Concilii Trid.

Hujus rationem reddit; quia Gregorius ibi non loquitur de illis gratiis, & indulgentiis, & maxime concessis in mortis articulo Monachis, & Sanctimonialibus, sed tantum de aliis gratiis, & privilegiis spectantibus ad statum, & regimen eorundem Monachorum, aut ipsarum Monialium: idem etiam tenent Henricus in Summ. l. 13. c. 40. §. 2. Fr. Emmanuel qq. Regul. tom. 3. a. 3. Barthol. a S. Faustino in thesauro Religiosorum, l. 3. q. 167. unde merito Ludov. Beja respons. casuum conscientia, p. 4. casu fin. vers. tertio, tenet professionem Novitii factam in mortis articulo esse validam, teneri tamen si convaluerit, & ex ea infirmitate non decesserit, complere postea integrum probationis annum, & professionem de novo emitte.

§. 5.

Qualiter annus probationis debeat esse integer, & continuus?

Communis tenet cum Suarez tom. 3. 2683 de Relig. l. 5. c. 15. quod debeat annus esse sic integer, ut nulla ei dies desit; unde communiter tradunt Doctores, hujus.

jusmodi probationis annum à momento in momentum posse, & debere computari, id est ab hora diei, in quo habitum quis suscepit, usque ad eandem horam ultimi diei ejusdem anni; sic Jacob. *de Graff. tom. 1. consil. l. 3. consil. 6. num. 2. de Regularib. Zanard. in direct. Theolog. p. 2. c. 26. num. 12. vers. nota autem, Less. de just. l. 2. c. 41. D. 7. num. 59. Sanchez l. 1. de matr. D. 16. num. 2. & in præcepta Decalogi tom. 2. l. 5. c. 4. n. 31. in fine.*

2684 Ex hoc ulterius deducunt, si Novitius compleat probationis annum die 24. Februarii anno bissextili, non dici expletum hunc annum, nisi secunda die, quæ etiam appellatur 24. id est, 25. die; quare emitte non posse professionem, nisi eadem die 25. in puncto diei 24. Februarii præcedentis anni, in quo suscepit habitum, arg. *L. 3. §. minorem. ff. de minoribus, & L. cum bissextus. ff. de verb. signif. & c. quæ sit, cod. ita Lessius cit. num. 59. & complures alii apud Barbos. in Trid. sess. 25. de Regular. c. 15. num. 21. Contrarium tamen probabilius censet Pirhing h. t. num. 37.*

2685 Pro explicatione hujus not. difficultatem controversiæ nasci ex dubio, qualiter tempus à jure præfixum sit numerandum? an nimirum sufficiat diem ultimum ejus temporis esse cœptum? an exigatur, illum esse elapsum? Ad hoc respondet Pirhing h. t. num. 37. primum dicendum, quando materia est odiosa, si nimirum minuit favorem, vel auget onus, & gravamen; secundum autem; quando tempus apponitur in favorem, ut intra illud aliquid liceat agere, vel proponere; non autem post illud elapsum.

2686 Utrumque probat exemplis. Nam beneficium restitutionis in integrum competit Minoribus usque ad 25. ætatis annum completum, non autem post illum elapsum; ut ei negetur, non sufficit, diem ultimum anni 25. esse cœptum; sed etiam adhuc ultimâ illius diei hora peti potest; quia prorogatio temporis (ut non obstet, nisi sit physicè elapsum) continet favorem Minorum, quem directè quærit lex intra illos annos, ut eis liceat petere restitutionem. Econtra, cum lex, quæ impuberibus negat factionem activam

restamenti; vel receptionem Ordinum ante præscriptum tempus, &c. minuat favorem, & augeat onus expectandi, in illis casibus sufficit dies ultimus cœptus; sic ille, propterea volens in anno bissextili alterum diem hujus anni non computari; sed tantum numerari dies 365. sicut in anno communi; atque adeo sufficere ad validam & licitam professionem, quod ultimus dies ex illo numero cœptus sit; cum, si deberet expectari ultra, minueretur favor professionis, & augetur onus.

Cœterum, quidquid in præfens sit de 2687 his regulis; videtur dici posse, attendendum ad temporis præfinitionem, nimirum, an dicatur *non ante* (v. g. ante 25. non recipiatur ad ordines) vel, an dicat *intra hoc tempus*, non autem *post*; ut est in casu concessæ Minoribus restitutionis in integrum; vel *non minore tempore*, ut in casu nostro; in primo enim communiter conceditur, sufficere diem illius anni (v. g. vigesimi quinti) esse cœptum; quia sic verè, ac propriè verificatur, quòd non recipiat ordines ante 25. ne scilicet extensio fiat ad annum illum completum, cum sic contineat gravamen; in altero autem, cum dicitur *intra hoc tempus*, quando prorogatio temporis continet favorem, & dispositio favorabilis est (ut contingit, si intra certum tempus petatur restitutio, aut fiat appellatio) communiter accipitur cum extensione ad ultimum etiam terminum illius temporis, v. g. etiam ultima hora illius; demum in casu, ubi disponitur, ut aliquid fiat, nisi præcesserit tempus non minus anno, triennio, &c. probabilius videtur exigi tempus illud physicè completum; hoc enim sonat, *non minore*, quod verum non est, si quid ex eo desit; unde probabilius videtur, per se loquendo, ut quis ad professionem validè emittendam admittatur juxta mentem Tridentini; annum probationis debere esse completum, ne quid ex eo desit; aliàs enim non existeret in probatione tempore *non minore*, anno; quamvis hoc sufficienter verificetur, licet non computetur dies anni, cum duo dies pro uno sumuntur, de quo supr.

Dixi,

2688 Dixi, per se loquendo, requiri annum probationis esse verè completum; nam in certis casibus sufficit minus tempus; primum casum ponit Barbof. in Sefs. 25. Trid. de Regul. c. 15. n. 18. ubi ait de nulliter Professo, volente suam professionem ratificare, eum non teneri novitiatus annum iterare, si aliàs fuit validus, resolvit à Sanchez de matrim. l. 7. D. 37. n. 45. & Pereyr. in Comment. ad const. Cleric. Reg. p. 2. c. 1. lit. C. §. 2. Si verò Novitiatus fuit factus post pubertatem, & fuit continuus, non esse iterandum, ex quacunq; causa sit irrita professio, tenent Sanchez D. 37. n. 47. & in præcepta Decalogi l. 5. c. 14. n. 14. Azor institut. moral. p. 1. l. 12. c. 1. q. 6. Barth. à S. Fausto in thesauro Relig. l. 5. q. 97. Verùm in dato casu non deficit quicquam ex integritate anni probationis; rectius assertur, quod Barbofa cit. n. 19. ait nimirum Monialibus Ordinis S. Dominici habentibus sedecim annos (in mortis articulo constitutis profiteri posse, etsi nondum integrum novitiatus annum peregerint) concessum à Pio V. in quodam motu proprio incip. *summi sacerdotii cura*, cujus tenorem refert Fr. Emman. qq. regul. tom. 3. q. 15. a. 6. ubi subdit, hoc hodie fieri posse, dicens non esse revocatum à Gregorio XIII. & tradunt idem Fr. Emman. in Summ. tom. 4. cap. 63. num. 5. Lud. Miranda in Man. Prælat. tom. 1. q. 22. a. 10. Sanchez cit. lib. 5. cap. 4. n. 16. Barthol. à S. Fausto, in Thef. Relig. l. 5. q. 167.

2689 Eundem probationis annum debere esse *continuum*, nec sufficere interpolatum, seu interruptum docent Suarez tom. 3. de Relig. l. 5. c. 15. à n. 3. Sanchez tom. 2. in Decal. l. 5. c. 4. à n. 31. Azor p. 1. l. 12. c. 2. q. 8. & complures alii; nam aliàs non verificatur, quòd *non minore* tempore, quam per annum, steterit in probatione; ubi enim jus exigit certum tempus, nisi vel ex subjecta materia, vel aliunde oppositum colligatur, intelligitur tempus (v.g. *annus, mensis, dies*) productum *continuum*; hoc enim est secundum temporis naturam; potissima difficultas est, quibus casibus, vel actibus interrumpatur sic, ut talis annus non censetur *continuum*, prout exigitur, ut professio validè subsequatur?

Tom. III.

Cardinalis de Lugo in responsis 2690 moralibus lib. 3. dub. 2. tangit hanc questionem sequenti casu ibidem proposito: quidam, inquit, Novitiatus, post 21. dies à suo ingressu, relicto habitu, sponte discessit animo non redeundi; sed, elapsis septem diebus, rediit, & obtento iterum habitu, Novitiatus profectus est, & elapsis undecim mensibus, & decem diebus; qui cum illis 21. diebus annum integrum faciebant, bona fide Professionem emisit, ac postea per quindecim alios annos in Ordine permansit, factusque ibi Sacerdos, omnes Professorum actus, etiam Capitulares, gessit, nunquam tamen Professionem positivè ratificavit, de cujus quippe valore dubium nunquam illi occurrit. Sub hoc quaesitum est, ait, primò, an Professio valida fuerit? secundò an saltem postea Professio tacita intervenerit? tertio, quia dubitat, quòd Conventus nunc non facilè novum consensum præstabit, an non requisito novo consensu, possit nunc primam Professionem ratificare saltem coram Prælato, & testibus? quartò quid tandem faciet, ut validè profiteatur? quinto denique, an ad hoc necesse sit, annum integrum probationis denuo præmittere; an verò sine novo anno Novitiatus possit prior Professio statim ratificari?

Cum autem ex dictis questionibus 2691 ea, quæ quinto loco ponitur, tangat specialiter materiam interruptionis, quæ annus desinat esse *continuum*, v. communitè à Doctoribus tradi, per voluntarium Novitiatus egressum à Religione, animo ad eam non redeundi, omnino desinere annum esse continuum, prout exigitur, ut præcedat validam professionem; quia tamen dubitatur, an quicunq; talis egressus, nondum expleto probationis anno, etiam paucorum dierum, ita discontinuet annum, licet egrediens, penitentià ductus, redeat, ut prius tempus cum subsequenti non possit continuari? respondet cit. Cardinalis n. 2. quamvis aliqui judicent interpolationem brevem non nocere, id tamen reprobandum Suarez tom. 3. de Relig. tr. 8. l. 5. de ingressu Religionis, c. 15. n. 6. & Sanchez in Decalog. c. 4. n. 32. & in casu nostro res est extra controversiam, cum interruptu-

Iiii terru-

terruptio fuerit per septem dies, quæ à nemine parva interruptio æstimatur.

2692 Dices: Suarez cit. apud Cardinalem de Lugo n. 8. censet probabile, posse computari tempus præcedens, additis postea diebus, qui ad annum deerant; quia non videtur fieri interruptio *moralis*; cum semper fuerit continuatus status, & habitus religiosus, quod etiam pro comperito supponit Sanchez l. 7. de *matrim. Disp. 37. n. 50.* cum communi. 32. Patrem Suarez loqui de continuatione Novitatus cum priori tempore, quæ fit continuando professionem existimatam in casu proposito n. 2689. ad quod exigit, ut continuatio subsequenter temporis, cum priori ante egressum, fiat sciente Novitio, & Religione nullitatem professionis emissæ prius, ut posterius tempus, de utriusque consensu continuetur, & fit eurrat; cum prior voluntas, qua ingressus & receptus est, nec habitualiter perseveret, utpote revocatus per dictum egressum.

2693 Caterum etsi probabiliter hoc dicatur, ut vult Suarez relatus à Card. de Lugo, & concedatur, quod, ut annus probationis sit continuus, sufficiat esse *moraliter* continuum; difficile tamen videtur, quomodo tempus ante egressum ex Religione, animo non redeundi, possit dici *moraliter* continuari cum subsequenti post reditum; cum animus probandi religionem, secuto tali egressu sit revocatus; unde etiam communiter tradunt Theologi in materia de peccatis, illos actus esse moraliter discontinuos, nec priorem continuari etiam moraliter cum posteriore, si inter hunc & illum intercessit pœnitentia super priori; & ideo, ut notavimus antè, etiam Suarez, & Sanchez reprobandam opinionem illorum, qui tradunt, egressum à Religione nondum finito anno Tyrocinii, licet ad breve tempus, factum animo non redeundi, obstare continuationi anni probationis, prout exigitur ante professionem. Aliud est, si Novitius post aliquod tempus, cum Facultate Superioris, ad tempus aliquod, ex iusta causa (v. g. curandæ valetudinis, vel auræ mutandæ) de Monasterio exeat retento animo juxta superiorum voluntatem semper redeundi; sic enim perseverat in obedientia, quam

probans religionem eo tempore debet Superiori, quæ maximè probatur Novitius.

Alia quæstio est, an, si quis finito probationis anno, dimittatur ad seculum, & acceptet dimissionem, licitè admittatur ad professionem, si facti pœnitens statim redeat, & recipiatur? idem est, si ipse finito Novitatus anno exeat. 12. affirmativam tradi à P. Sanchez lib. 5. in *Decal. c. 4. n. 34.* Thesaurus in praxi Ecclesiastica part. 2. V. *Professio c. 1.* Lezana p. 2. V. *Professio. n. 10.* quia tali casu professio fieret exacto probationis anno, ut exigit Tridentinum; ergo, quantum est ex hoc capite, non fieret invalide; nec enim requiritur, ut Novitatus, & Professio fiant intra tempus continuum; cum id nullo jure requisitum sit; modo interim nulla morum, aut habilitatis mutatio intervenerit, cujus causâ egeret novâ probatione; & hoc videtur probabilius opposito.

Eandem quæstionem movet Cardinalis de Lugo l. 4. *Respons. moral. dub. 1.* de eo, qui post absolutum Novitatus biennium in Societate ante votorum nuncupationem sponte digressus, vel post vota emissæ, vel à Religione dimissus legitime, intra breve tempus redit, & recipitur; an indigeat novo probationis biennio, ut ad vota, quibus constituitur verè Religiosus, admittatur. 1. si prius non emisit ea; 2. si quidem emisit, sed soluta sint per legitimam dimissionem? Ad hoc respondet citatus Cardinalis, n. 3. pro se allegans P. Suarez tom. 4. de *Relig. tr. 10. l. 2. c. 4. n. 8.* non posse ante aliud biennium probationis exactum admitti ad vota substantialia emittenda, quibus substantialiter Religiosus constituitur. Rationem dat à paritate professi in uno ordine (v. g. in Soc.) & sub hoc cum legitima facultate professi in alio ordine; si enim, inquit, talis impetret facultatem redeundi ad Societatem, & rediret, deberet denuò profiteri in Soc. (prior enim professio vel extincta, vel commutata est in aliam in altera Religione) nec ad professionem novam in Soc. recipi posset sine nova, saltem unius anni, probatione; quin illi prodesset prior probatio in eadem Soc. ergo similiter in casu nostro dimissus à Societate post

post vota biennii, & postea iterum receptus, debet præmittere Novitium, antequam per vota substantialia incorporetur; ratio enim est eadem in utroque casu: quia sicut Professio facta in secundo Ordine extinguit professionem factam in Societate, & consequenter probationem præcedentem: ita dimissio à Societate extinguit vota, & consequenter probationem præcedentem: nec apparet, cur magis extinguatur probatio præcedens, quando extinguitur professio Societatis per professionem alterius Ordinis, quam quando extinguitur vota substantialia, quibus homo constituebatur Religiosus Societatis, per dimissionem legitimam, per quam ex Religioso fit non Religiosus; sic de Lugo.

2696 In hac probatione concedo primam professionem in una Religione (v. g. in Societate) omnino extinctam, vel commutatam fuisse in aliam, quæ secuta est in alia Religione; & in hoc etiam rectè argui per dimissionem à Societate legitime factam, post emissã vota biennii, extincta esse illa vota; sed simul etiam extinctam esse probationem primæ professioni, vel votis biennii præmissam, spectato jure communi, & Tridentino, negotum P. Sanchez & aliis DD. relatis supra; per hoc enim, quòd quis præscripto tempore ritè probatus, voluntate Religionis legitime abeat ex Religione, non definit esse verum, eum non minore tempore, quam unius anni, stetisse in probatione, quod solum exigitur ad legitimam professionem in tali Religione, quantum pertinet ad tempus necessariæ probationis; dixi: spectato jure communi, & Tridentino; aliud enim est, si hoc exigat particularis Religionis institutum, vel consuetudo; tum enim in tali casu secundum ea jura resolvendum erit; de quo V. Card. Lugo citat. dub. 1. num. 6. & dub. 2. num. 2.

§. 6.

Qualiter impuberes possint assumere Religionis habitum vel suã, vel parentum oblatione?

2697 Non loquimur de oblatione vel ab ipsis impuberibus, vel à parentibus facta, quæ vim habeat oblatum constituendi verum Novitium talis Religionis, Tom. III.

ante completam pubertatem; annus enim probationis ante completum hoc tempus invalide inchoatur jure novo, ut dictum est *supr.* & colligitur ex c. 1. h. t. nec etiam loquimur de casu, quo impuberes emitterent votum ingrediendi religionem tempore habili: posse illis quoque in ea ætate concedi habitum Religionis etiam intra Monasterium, ut à mundi vanitate abstracti, regulari vitæ asuescant, docet S. Thomas 2. 2. q. 187. a. 5. quin tamen illud tempus pubertati completæ prævium computetur in tempus integræ probationis annuæ.

Quæstio autem est. 1. an parentes 2698 possint liberos suos impuberes offerre Religioni, non tantum ut habitum deferant ex sine, de quo num. præced. ex S. Thoma; sed etiam ut suo tempore fiant Religiosi? 2. quem effectum habeat talis oblatio parentum? 3. an hæc oblatio à parentibus fieri possit etiam invitis liberis? 4. an à Matre, vel Tutoribus? Ad 1. v. affirmative ex 20. q. 2. c. 1. ibi: *Parentibus sanè filios suos religioni contradere non amplius, quam usq. ad quartumdecimum eorum ætatis annum licentia poterit esse: postea verò, an cum voluntate parentum, ansua devotionis sit solitarium votum? erit filiis licitum Religionis assumere cultum.*

Ad 2. v. id potissimum colligi ex c. 2699 *si quis 2.* h. t. quòd desumptum est ex Concilio Moguntin. & ita habet: *si quis ante annos legitimos tonsuratus est sine consensu parentum suorum: si parentes ipsius intra annum non reclamaverint ad Principem, aut proprium Episcopum, vel ad Missum Dominicum, in Clericatu permaneat: Si verò post legitimos annos, per vim Clericus factus est, & nec ipse, nec parentes eis intra annum: ad memoratas personas reclamaverint, in Clericatu permaneat. sicut is, de quo superius dictum est.*

Nam ex cit. juribus habetur, quòd, si 2700 quis liberorum de consensu parentum ante completam pubertatem religionem ingressus est, ipsum ille non possit eum revocare post annum ingressus; secus antequam elabatur annus, si ingressus sit sine ipsorum consensu: prima pars est ex textu in 20. q. 2. c. *si in qualibet 1.* ibi: *si in qualibet minori ætate, vel religioni debitam vestem, vel religionis tonsuram in*